

Különös zene-szerszám

Most rekonstruálják újból az aquincumi orgonát, amelyen vagy 1700 esztendeje — talán — Aelia Sabina, énekesnő és organista muzsikált. Am nem ez az orgona a legrégebbi magyarországi zeneszerszám! Egy háromlyukú síp az, amelyet a bükki istállóskői őskori lakó barlangjában találtak. Ez a síp, mint megállapították, növekedésművének, medvebocsnak szárcsontjából készült. A sípból — mint azt rekonstruktora, Horvitzky Zoltán bebizonyította — öt hangot lehetett előcsalni. A kutatók úgy vélik, hogy az istállóskői síp máig is, varázslati célt szolgált, vagyis zenei eszköz volt. Ezt támasztja alá az, hogy az istállóskői barlangban egymásra helyezett állapotban három levágott medvekoponyát is találtak. Azt gyanítják, hogy bizonyos medvevédő vadászszertartásoknál használták a pentatonikus zeneszerszámot. A medvevadást ugyanis — a síp elkészültének korában — nemcsak fő táplálékához, de ruházatához, s — csontjaival —, szerszámokhoz is juttatta az istállóskői ősmélt.

S a tudomány — rádiokarbon vizsgálatával — arra is szabatosan megfelelt: mikor zajlottak le ezek a bükki medvevadászatok, s medvevarázslati szertartások! A sípot pontosan 30 900 évvel ezelőtt készítették és használták.

I. KERÜLET

Házasság: Tóth Gyula és Kolényi Terézia, Nyerges Jenő és Fagler Edit, Gémes Lajos és Kertész Anna, Karolyi László és Denes Katalin, Bukniz Miklós és Barna Erzsébet, Czutor Antal és Kovács Klára, Horváth Elizeus és Herczeg Erzsébet, Bozso Antal és Nikolenyi Agnes, Balogh József és Betko Valéria, Kuthy Imre és Karsai Kornelia, Berkó László és Simon Katalin házasságot kötöttek.

Születés: Mojzes Sándornak és Kutnashorsky Mariának Zoltán Sándor, Borcsók Ferencnek és Solyom Klárának Ferenc József, Juhász Lajosnak és Répás Adriennek Zoltán Lajos, Csányi Sándornak és Rózsa Erzsébetnek József, Herédi Józsefnek és Nagy Erzsébetnek Andrea Mária, Lada Attilának és Rákóczi Katalinnak Katalin, Varga Istvánnak és Horváth Ilonának Attila István, Barkányi Mátyásnak és Király Ilonának Antal, Miháics Lászlónak és Szűcs Ilonának Johanna, Nagy Ferencnek és Kis Etelkának Tünde, Révész Rafaelnek és Berta Éva, Takács Antalnak és Rovó Piroskának Antal, Csala Karolynak és Kis Katalinnak Katalin, Bozsák Józsefnek és Batki Etelkának László Csaba, Csonka Istvánnak és Mészáros Mariának Gábor István, Huber Miklósnak és Orosz Evának Judit, Sós Györgynek és Csonka Ilonának Edina Kinga, Nacsá Mihálynak és Simcsik Margitnak Agnes Margit, Szekula Istvánnak és Hermann Juliánnak Judit Katalin, Jenői Vilmosnak és Tóth Erzsébetnek Gyöngyi Éva, Mészáros Sándornak és Szitár Gizellának Sándor, Csepeli Lászlónak és Graier Mariannának Botond László, Ördög Istvánnak és Gál Margitnak Mária, Aranka, Varga Ferencnek és Berkó Karolinnak Ferenc, Nagy Györgynek és Barna Juliánnak Julianna, Pálfi Lajosnak és Zsák Veronikának Andrea Katalin, Repkó Jánosnak és Polyák Mariának Mihály, Gut Ferencnek és Bohata Klárának Timea, Gut Ferencnek és Bohata Klárának Noémi, Gera Lajosnak és Bánya Erzsébetnek Gabriella Erzsébet, Révész Jánosnak és Karsai Ilonának Ildikó Ilona, Komlósi Lászlónak és Wohlford Piroskának László, Boldizsár Béla és Kozák Mariának Hajnalka Lujza, Torda Pálnak és dr. Gerey Magdolnának Gabriella Zsuzsanna, Rózsa Vincének és Szabó Irénnek Zita, dr. Berethalmi Andrásnak és dr. Elekcs Mariának Péter, Nagymihály Antalnak és Zambó Mariának Anita Mária, Gábor Istvánnak és Vidéki Margitnak Tünde Mária, Szegedi Imréné és Aggod Mariának Mária, Balázs Sándornak és Bárdos Piroskának Éva, Farkas-Morvai Mihálynak és Márta Ilonának Erzsébet, Bagl Irénnek és Bakó Ilonának Katalin, Nagy Józsefnek és Elek Ilonának Éva, Kovács Imréné és Tóth Istvánnak Attila Gábor, Szécsi Istvánnak és Petrács Erzsébetnek Erika, Császár Sándornak és Szépi Istvánnak József Sándor, Györfi Andrásnak és Patóci Juliánnak András Tamás, Nyíri Gyulának és Kiss Erzsébetnek Mária Judit, Nagy Mihálynak és Szőke Margitnak Attila László nevű gyermekük született.

Házasság: Fogas Imre és Bugó Piroška, Törzök László és Kósa Ilona Erzsébet, Boldog Károly és Cseh Erzsébet házasságot kötöttek.

Házasság: Balogh Jánosné Galiba Julianna, Nagy Vince,

Bejáró és albérlő diákok

Egy vizsgálat tanulságai

Szeged 20 középiskola oktatási intézményének 11 ezer 267 diákja közül jó néhányan vannak, akik nap mint nap vonattal, autóbusszal járnak iskolába, vagy albérlésben húzódnak meg.

Sorsukról, mindennapjaikat megnehezítő életkörülményeiről érdekes és sokak számára figyelemre méltó tanulmány készült el nemrégiben, amelynek összeállítója, dr. Mészáros Rezső, a KISZ Szeged városi bizottságának munkatársa adatok sokaságával tárja fel a két diákcsoportra nehezedő gondokat.

Ami a bejáró középiskolásokkal illeti, ők a teljes létszám 15,5 százalékát teszik ki. Ez az arány ugyan nem túl magas, ám a *Közgazdasági Szakközépiskola*, valamint az *Elelmiszeripari Szakközépiskola* tanulói közül mégis sokak számára kötelező napi penzum az utazás: az előbbi intézmény diákságának 30,7 százaléka,

az utóbbi intézmény diákságának 23,8 százaléka rázajla magát valami közlekedési eszközzel tanítás előtt és után.

Szeged *szakmunkástanulói* ennél is rosszabb helyzetben vannak. Összletszámuk 40,5 százaléka kényszerül a mindennapos utazásra, sőt, a kereskedelmi és vendéglátóipari tanulók közül éppen minden második számára „kötelező” a havi bérletváltás. A sok bejáró magyarázata: a város közvetlen vonzási körzetében egyetlen olyan iskola sincs, amely a vendéglátás, az ipar meg a kereskedelem jövőbeni szakmunkásait képezne.

Külön is figyelmet érdemel az adat, amely szerint a Szegedre bejáró középiskolások és szakmunkástanulók 65 százaléka, 1775 diák fizikai dolgozó szülők gyermeke.

Ugyancsak elgondolkodtató a tanulmányban az a rész is, amely az utazással eltöltött időt elemzi. A bejáró

diákok több mint 50 százaléka indul el otthonról reggel 6 és 7 óra között — írja az elemzés —, a MÜM. 600-as szakmunkásképző-intézet tanulói közül pedig ugyancsak minden második kel útra hajnali fél öt (!) előtt.

Nehezíti a bejárást az a körülmény is, hogy többségükben zsúfoltak, nem egyszer piszkosak a vasúti kocsik, autóbuszok. Rajtuk sem olvasni, tanulni, sem pihenni nemigen lehet.

Az albérlésben meghúzó-dók körülményei ugyan valamivel kedvezőbbek, ám a havonta fizetett díj mégis komoly terhet ró egy-egy vidéki családra. Különösen a középiskolások között van sok albérlő!

A családoknál lakó diákok ellenőrzése, otthoni nevelése szinte megoldhatatlan gondot jelent a tanároknak. Különösen a rendszeres felügyelet nélkül eltöltött esték veszélyeztetik a fiatalok egyéniségének helyes kibontakozását.

Mind a bejáró, mind az albérlő középiskolásokkal, szakmunkástanulókkal *fokozottan kell törődni*. Az előbbiekre számára hasznos különtermet biztosítani a tanítás előtti és utáni órákra — ezt több iskolában meg is teszik —, és ugyancsak hasznos korábban kezdeni a nap mint nap utazók korrepetálását. Ez utóbbira jó példát a *Rózsa Ferenc* és a *Radnóti Gimnázium* mutat.

Számos iskola igyekszik megoldani a két, nehezebb körülmények között élő diákcsoport rendszeres és szervezett étkeztetését is.

A bejárás és az albérlés gondjai természetesen a *kollégiumok* nagyarányú építésével oldódhatnak meg. Ez azonban — a szűkös anyagi alapok miatt — még hosszú ideig várat majd magára. Ezért a feladat: minden elképzelhető módon, minden igénybe vehető eszközzel segíteni az érdekelte diákokat.

A. L.

Új szálloda

Szigetvár főterén — Zrínyi Miklós híres oroszlanos emlékművével szemben — megkezdtek a város új szállodájának építését. Előreláthatólag 1971 elején nyitják meg.

után. Ha véletlenül fölbuksz az utcán, nem keltesz föltűnést, a járókelők nem érnek rá odafigyelni.

Az alföldi ember szabadságérzése és társközelsége más. Sokat mérgelődnek a kisvárosok, községek patriarkális légkörén az itthon valók. Pletykálnak, mindig másokkal törődnek, kispolgári szennáció-éhségüket csillapítja néha valami kis szimpla botrány-ízű esemény. Mégis jobb ez, mint a rideg nagyvárosi közöny, mert ott az emberek oly távol élnék egymástól, hogy néha egy életen keresztül nem tudja a bérházlakó, hogy ki a szomszédja. Elkerülöm a magas, sziklás hegyeket is. Mély szurdokban járva néha fölnézek az égre és a keskeny kék csíkból tudom, hogy nincsen felhő a gleccser fölött. A Maros-parti pusztán meg olyan tágas, a mennyből, hogy körbeszege a mezőt, és én ott a kupola alatt nézegetem a gulyát. Néha megkínálnak a gulyások egy félköcsög aludtjejjel, aztán beszélgetünk naplementéig. Jó emberek a csorda őrei, úgy hányják-vetik a világot, meg a községet, a szövetkezet sorsát, hogy eszük-szájuk járása egyforma. Főlélekes ügyelni, vajon most mi is van a szavak mögött? Azt mondják, hogy a primitív ember egyszerű észjárása ilyen, de a racionalisan gondolkodó civilizált egészen más. Biztosan így is van, de ha az ember beszélget, akkor nem figyelőállásból teszi, hanem a gondolatok, szavak gyöngyözésében akar gyönyörködni.

Beszélgetni. Milyen nagy áldás az, ha van kivel beszélgetni; nem hivatalosan és nem abban a félelemben; na, ez öt perc múlva kér valamit. Lehet, hogy én elmaradtam a világtól, s nem értem meg; érdek nélkül nincsen semmi, még a jó szónak is pénzügyi vagy erkölcsi tarifája van. Most már biztosan jobban megérted, miért válaszolok kedves érdeklődésedre.

Főladod a szokványos kérdőmondatot; érdemes volt-e? Arra gondolsz; mondom meg, mit tartok én a végigjárt útról, amely lassacskán több

történelmi emlékeztető 25 DÉLMAGYARORSZÁG

1945.

március

8-9.

A NAP HÍREI: A NEMETEK FELADTAK KÖLNT — ZSUKOV SEREGE AZ ODERA TORKOLATÁNÁL — EZER BUDAPESTI GYEREKET HOZTAK SZEGEDRE — DOLGOZNAK A FÖLDIGENYLŐ BIZOTTSÁGOK.

Gyerekvonat

A Nemzeti Segély gyermekmentő akciója közel ezer gyermeket hozott tegnap délelőtt Szegedre. Ezer gyermeket, aki már közelről látta az éhhalált. Egy pokrócot, egy csajkát, egy kis batyut szorítanak sebes kezükbe, amikor babákat kellene még szorongatniok. Éhesek, fáznak, sírnak anya, apa után, amikor otthonra volna szükségük, egy kis tejre, melegségre. A Nemzeti Segély önfeláldozó hölgyei vették gondjukba a gyerekeket, akik három napig utaztak, hogy otthon és meleg ételt találjanak. Egy-egy tányér sűrű burgonya- és zöldségleves, egy kis kenyér lecsillapította az éhes ajkakat, amelyek, miután enni már nem kértek, sírásra fakadtak. Sírtak a félelemtől, a megatódottságtól. Félték az új otthonától: „Milyen lesz az új mama?” Testvérek félték az elszakadástól: „Minket csak együtt lehet vinni, néni kérem.”

Egyre jönnek az anyukák, és apukáknak jelentkezők. A „kereslet” a 2-3 évesekre volt a legnagyobb. Ezt az ezer gyermeket a szegedi anyák magukra vállalták, hogy fedelet adjanak a hajléktalanoknak, ételt az éhezőknek, szeretetet az árváknak.

Roosevelt nyilatkozata

Roosevelt elnök tegnapi sajtókonferenciáján egyebek között a következőt jelentette ki: Jalta fordulópontot jelent a mi történelmünkben és a világ történelmében. Lehet, hogy a múltban is voltak ilyen szándékú kísérletek a béke biztosítására, azonban ennyire egybehangzó és ilyen jószándékú megállapodást még nem ismert a világtörténelem. Az elnök kijelentette azt is, hogy méltányos-

nak találja a leszerelt német katonák munkaszolgálatát Oroszországban, hogy evvel is hozzájáruljanak a németek okozta károk helyreállításához.

Kinek és mennyit?

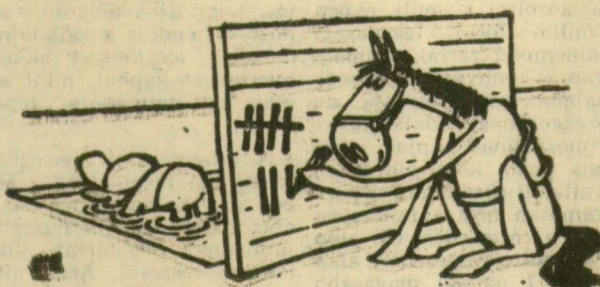
Egységes kép bontakozik ki különböző helységekben működő földigénylő bizottságok felosztási terveiből. Általában a nincstelének juttatandó föld mennyiségét tíz holdban állapítják meg és eddig a határig kívánják kiegészíteni a törpebirtokosok és a nagycsaládú kisgazdák birtokait is. A földigénylő bizottságok egyik legfőbb jellegű határozata, hogy az összeírás munkája ne zavarja meg, sőt segítse a tavaszi mezőgazdasági munkálatokat. Elhatározták, hogy akit felvettek a földigénylők közé, de nem dolgozik, vagy rosszul dolgozik, azt törölni kell, viszont azt, akit most nem vettek fel, de tavasszal jól dolgozik, később fel kell venni a földigénylők sorába.

A falvak népe megértette, hogy a földreform végrehajtása a földigénylők részvételével történhetik csak meg és megmozdult, építő módon felsorakozott, hogy segítse és gyorsítsa a földek elosztásának végrehajtását.

Jegyek a tárgyalásra

Március 11-én, szerdán délelőtt 10 órakor lesz a szegedi népbíróság első tárgyalása. A népbíróság első tanácsa ül össze, hogy ítélezzék Fülöp Imre budapesti nyilas vezető fölött, akit a népügyesség többrendbeli gyilkossággal, illetőleg gyilkosságban való részvétellel vádol. A népbíróági tárgyalást rendkívül nagy érdeklődés előzi meg. Valószínű, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel a tárgyalásra jegyeket bocsátanak ki.

Állati „számvetés”

Anyakönyvi hírek

Szombathelyi Ferenc, Burai Kálmán, Dobó Lajosné Szivics Rozália, Gondí Kálmán, Rontó Mihályné Csókás Veronika, Papp Istvánné Szász Veronika, dr. Viola György, Huszka Józsefné Roth Viktória, Hajdú Imréné Losonczi Magdolna, dr. Timár Sándor, Petrgel Józsefné Bérés Veronika, Fodor Sándor, Farkas Ferenc, Egeger Jánosné Péntes Ilona, Mozsár Attila, Monostori Kálmán, Vecsernyés István, Képes Mária, Papp András, Kerekes Pál, dr. Faragó László, Kertész Ilona, Tamás János, Ördög Iléné Zódi Mária, Szabó Gyuláné Mária Terézia, Farkas Elekné Balogh Mária, Dénes Agnes, Földi Pálné Vedrédi Ilona, Szabó-Batancs István meghalt.

II. KERÜLET

Házasság: Fogas Imre és Bugó Piroška, Törzök László és Kósa Ilona Erzsébet, Boldog Károly és Cseh Erzsébet házasságot kötöttek.

Házasság: Balogh Jánosné Galiba Julianna, Nagy Vince,

Gyapjas Sándorné Szőgi Etelka, Eperjesi Ferencné Könyha Julianna, Prekl Kálmán, Kovács Piroška Agnes, Gál Pál, Gémes Iléné Nógrádi Etelka, Rovó Mihályné Kormanyos Mária, Schönberger Dezső meghalt.

III. KERÜLET

Születés: Bakos Mihálynak és Papp Piroskának Zsuzsanna, Okos Károly Sándornak és Erdélyi Mária Teréziának Lajos László, Palotás Ferencnek és Gurdics Erzsébetnek István Mihály, Godó Lászlónak és Gyöngye Sarolta Viktóriának Szilvia, Drégelyi Józsefnek és Hemmert Zsuzsannának Zoltán József, Masir Andrásnak és Molnár Gizellának Gyöngyi, Sárkány István Pálnak és Sárkány Mária, Fejes István Menyhértnek és Köszeg Ilona Agnesnek Enikő, Angéla, Fazekas Imrénének és Tombácz Eszter Ilonának Anikó, Szekeres Géza Antalnak és Kovács Juliánnak Géza Antal nevű gyermekük született.

Házasság: Fülöp Mihály, Boldis Pál, Buborék Andrásné Kéri Anna, Oltványi István, Török József, Varga Lajos, Török Ferenc, Hegedűs Gyula, Lakatos Ferenc András, Fábán Jánosné Nagy Mária, Füléki István, Széi Imréné Széi Anna, Juhász Józsefné Lantos Vilma, Kotogány Imre meghalt.

Siklós János:

Végig az úton

1. Nem vagyok még olyan öreg, hogy számításra ingereljen az elfutott élet. Kíváncsiskodó, sürgető kérdéseire is csak azért válaszolok, mert örülök a figyelmes érdeklődésnek. Mostanában nemigen törődnek egymással az emberek.

Panaszra nincsen okom, csak a fővárosi életvitelt nem tudja megszokni az alföldi világban ismerős legény. Biztosan valami lelki nyavalya ez. Idehaza nagy, tágas mezők, puszták fogják körül a várost. Egy-két utrás és már a tápai rét szélén vagyunk. Onnan aztán belátni a lelei határt, majdcsak Makóig szalad a tekintet. Így van ez a másik oldalon is, onnan meg a gyevi tanyák ritkuló világára nyílik kilátás, egészen a Tiszáig.

Nem földrajzi helyzetképeket akarok én írni. Inkább valami emberi dolgokat. Idehaza jobban érződik a tágas, sük világban a szabadság, korlátlanabb mozgás egészséges valósága. Nagy kiterjedésű térben jobban vibrál a csetlő-botló atyafi gondolata, lelke. Pesten meg, a magas házak nyomasztó komorsága alatt, nyüzsgő, hömpölygő emberlávában, szürke szabott utcákban annyira egyedül ténferog, hogy meg a gondolatok is elapadnak. Rideg, kemény valóság ez — az egyedüllet kínzó világa, amelynek rendje: munka, pihenés, — munka, pihenés. Azonoságok ismétlődnek. Mindenki siet a maga dolga